

nº1, maig del 2005

Uns mots de presentació

L'eina de conservació més important i més efectiva és la informació. Certament, la conservació d'hàbitats, la normativa conservacionista, l'ús sostenible dels recursos o l'ordenació del territori, per posar alguns exemples, són extraordinàriament importants, i sense una orientació correcta d'aquestes variables, la pèrdua de biodiversitat és inevitable. Però, en definitiva, la conservació és una actitud social, i no serà efectiva sense un consens que sols pot ser fruit de la informació el més general possible.

Aquest és el principi que ens ha decidit a assejar la singladura de **CIBERESPÈCIES**, el butlletí electrònic de la Conselleria de Medi Ambient en matèria de conservació d'espècies. Creim que és important difondre les actuacions a favor de la fauna i la flora que es duen a terme a les nostres illes, i fer-mos eco igualment de projectes forans que poden tenir interès a les Balears. Ens consideram en el deure d'aprofitar l'eficàcia de les eines electròniques que avui ens permeten una comunicació àgil i simple. També som conscients de la saturació d'informació que tots arribam a patir. Per aquest motiu, ens comprometem amb la concisió, d'altra banda obligada, ja que el butlletí neix sense un equip específic de redacció, sinó que és fruit de l'esforç dels propis tècnics del servei de protecció d'espècies. Tenim la intenció de generar un butlletí al mes, amb les notícies més rellevants, algunes de les quals mereixeran una pervivència més prolongada a la pàgina WEB de la Direcció General. Si la resposta ho requereix, i tenim novetats d'interès a divulgar, la freqüència pot incrementar-se. En definitiva, el futur de **CIBERESPÈCIES** queda en mans dels seus lectors.

Antoni Gómez Pérez

Director general de Caça, Protecció d'Espècies i Educació Ambiental.

crèdits: Director del projecte (Joan Mayol) / Redactors (Joan Oliver, Iván Ramos, Vicenç Fortesa i Jordi Muntaner) / Disseny: Xavier Canyelles

Contingut:

L'ESFORÇ SERVEIX, accions del Servei de Protecció d'Espècies

- [Falcons a La Seu](#)
- [Cercant malalties emergents a Mallorca: la quitridiomicosi](#)
- [La recuperació del milà a les Balears](#)
- [Resum d'entrades 2004 al COFIB](#)
- [Resum d'actuacions del primer any de funcionament del COFIB](#)

CLOROFIL·LA, notícies de vegetals

- [Atlas y libro rojo de la flora vascular en España](#)
- [Edició del document tècnic de conservació dedicat als vegetals introduïts a Balears](#)
- [Reunió del Comité científic del programa LIFE 2000 de conservació de flora amenaçada a l'illa de Menorca](#)

[RAMPELLADES, notes d'interès](#)

[- Notes curtes d'interès](#)

[HEM LLEGIT, notes bibliogràfiques](#)

[- Hofrichter, R. 2004 El mar Mediterráneo. Fauna · Flora · Ecología Eds. Omega. Barcelona. Vol I: 592 pgs.](#)

[- Baillie, J.E.M., et al \(Eds\) A Global Species Assessment. 2004 IUCN Red List of Threatened Species. The IUCN Species Survival Commission. Gland, Suïssa i Cambridge, UK. xxiv + 191 pp.](#)

[GENT PER CONÉIXER, entrevistes](#)

[- Jaume Adrover, ornitòleg que treballa en la recuperació del milà.](#)

[COSES QUE PASSEN, notícies del món](#)

[- primer naixament de linx al Centre El Acebuche del Parc Nacional de Doñana Calàpets d'Alemanya i Dinamarca exploten](#)

[Redescobriment del picot bec d'ivori, Campephilus principalis, a USA.](#)

FALCONS A LA SEU

La Direcció General ha iniciat enguany un projecte per intentar l'establiment del **falcó** a la **Seu de Palma**. El projecte, semblant al que s'ha desenvolupat a altres ciutats de la Mediterrània, té l'objectiu d'arribar a aconseguir una petita població de **falcons** urbans, tant per l'interès de conservació de l'espècie, com perquè poden ser també un factor de control sobre espècies presa que proliferen excessivament en aquest hàbitat (com els estornells, els coloms o les cotorres). El Capítol de la Seu ha donat el vist-i-plau a la idea, i aquesta primavera s'hi iniciarà un "hacking" (cria in-situ de polls, que s'emanciparan naturalment). El projecte tindrà una durada de 4 anys, i pot ser complementat amb altres alliberaments en els edificis més elevats de la capital.

CERCANT MALALTIES EMERGENTS A MALLORCA: LA QUITRIDOMICOSI

Una de les causes demostrades del declivi general dels amfibis a tot el món és la presència de les anomenades "**malalties emergents**", processos infecciosos de gran virulència que poden posar en perill poblacions senceres d'amfibis. Des de fa més de vint anys s'han detectat infeccions massives produïdes per Quitridiomicets, fongs que s'alimenten de queratina i en certes circumstàncies provoquen la mort dels amfibis a la seva fase adulta. S'ha comprovat que aquesta malaltia, produïda per una sola espècie de fong, el *Batrachochytrium dendrobatidis*, ha afectat greument moltes poblacions d'amfibis, principalment a Centre Amèrica i a Austràlia, portant-les a la vora de l'extinció. L'únic episodi enregistrat a Europa, a finals dels anys 90, va ésser al **Parc natural de Penyalara**, a la Serra de Madrid, en un entorn ben conservat. Va eliminar el 90% de la població de **tòtil** *Alytes obstetricans* de una sèrie de basses situades per sobre dels 2000 m. Sortosament l'espècie es va recuperant lentament a l'actualitat. El **Dr. Jaime Bosch**, del Museu Nacional de Ciències Naturals de Madrid (CSIC), que va investigar la infecció de Penyalara, està actualment estudiant amb fons europeus, la possible presència dels quitridis a amfibis de tota Europa i ja que el **ferreret** *Alytes muletensis* és una espècie germana de l'*Alytes obstetricans*, única espècie afectada a Europa, aquest mes d'abril ha recollit mostres de larves i adults de ferreret, tant de poblacions salvatges com introduïdes, per determinar la possible presència d'aquest fong patògen.

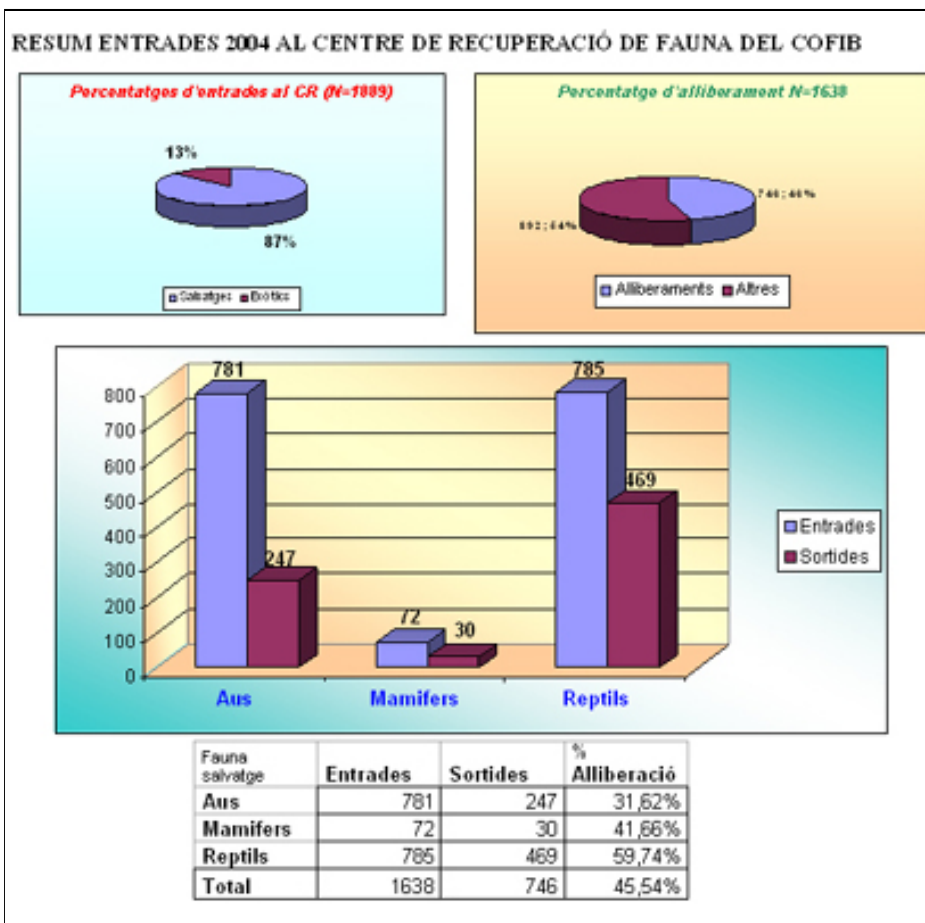
LA RECUPERACIÓ DEL MILÀ A LES BALEARS

El **milà reial** *Milvus milvus* ha patit una important disminució en les darreres dècades, especialment greu a les Balears, la qual cosa ha fet que la població de les Illes s'hagi catalogat **en perill d'extinció**. Des de l'any 2000, la Conselleria de Medi Ambient aplica un **Pla de Recuperació**, amb el GOB a Mallorca i amb l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), a Menorca. Les feines consisteixen en la localització i seguiment de les parelles reproductores, anellament i radioseguiment dels exemplars, estudi de l'ús del territori i determinació de les causes de mortaldat.

Entre aquestes, la més important és, sense cap dubte, l'**enverinament** d'exemplars per esquers destinats a moixos i altres carnívors terrestres. Les electrocucions són la segona causa en importància. Actualment s'està treballant intensament contra l'ús il·legal de verí i en la modificació dels punts més perillosos de la xarxa de distribució d'electricitat. A Mallorca existeixen 2 menjadores situades a finques privades i una tercera al **Parc Natural de Llevant**. A aquest parc s'està fent, des de l'any 2003, una **reintroducció** de polls de milana extrets de nius mallorquins i de la Península, amb un notable èxit. L'any 2004 va haver-hi 12 parelles reproductores a Mallorca i 15 a Menorca, xifra superior a la d'anys anteriors. Les dades provisionals de 2005 indiquen que la població reproductora serà semblant a la de l'any passat o una mica major a ambdues Illes.

RESUM ENTRADES 2004 AL CENTRE DE RECUPERACIÓ DE FAUNA DEL COFIB

RESUM D'ACTUACIONS DEL PRIMER ANY DE FUNCIONAMENT DEL CONSORCI PER A LA RECUPERACIÓ DE FAUNA DE LES ILLES BALEARS (COFIB)

El **COFIB** es va constituir al 2004 mitjançant un conveni entre la **Fundació Natura Parc** i la **Conselleria de Medi Ambient**, i en el seu primer any de funcionament ha dut a terme les següents activitats en matèria de protecció d'espècies:

ACTIVITATS DE RECUPERACIÓ DE FAUNA L'any 2004 s'han recuperat un total de **1639 animals silvestres**, entre ells 72 mamífers de 8 espècies, 781 aus de 58 espècies i 785 rèptils de 7 espècies. D'entre ells s'han retornat i alliberat un total de 746 animals al seu hàbitat natural. En la recollida d'animals s'han recorregut més de 40.000 Km en un any (de forma continuada els 365 dies de l'any). S'han realitzat més de 40 intervencions quirúrgiques per la recuperació d'animals ferits i realitzats més de 90 informes relacionats amb espècies silvestres.

INFORMES SOBRE DISPARS A ESPÈCIES PROTEGIDES S'han enregistrat **73 casos de dispars sobre 14 espècies protegides**, tema que serà analitzats en els propers consells de caça, prevists per aquest mes de maig.

CAPTURES ACCIDENTALS A ARTS DE PESCA S'ha avaluat la problemàtica de captures accidentals per arts de pesca sobre espècies marines, amb 5 intervencions quirúrgiques per extracció d'hams (Afecta greument les tortugues marines, i alguns exemplars d'aus).

DE LA GENETA Se fa un seguiment d'animals morts o capturats vius en les gàbies

trampa, abans del seu alliberament, per fer un estudi sanitari i genètic.

PROJECTES DE CONSERVACIÓ S'ha iniciat un programa de cria en captivitat a partir de 7 exemplars irrecuperables a les instal·lacions del **COFIB**. Així mateix, dintre dels projectes de reintroducció de l'ànnera capblanc i la fotja banyuda, s'ha actuat com a centre de quarantena i seguiment sanitari.

PROJECTE DE RECUPERACIÓ DE TORTUGUES DE TERRA S'han alliberat **452 tortugues de terra** a Mallorca i cedit un nucli de reproductors a València per futures reintroduccions.

CENTRE DE RESCAT, CITES I RECOLLIDA DE MASCOTES Recollides un total de **313 animals exòtics**.

ESTUDI I SEGUIMENT DE LES ESTESSES ELÈCTRIQUES Mitjançant un conveni amb **GESA** s'ha iniciat el seguiment i correcció d'esteses elèctriques problemàtiques per les aus.

[tornar a la portada de CiberESPÈCIES](#)

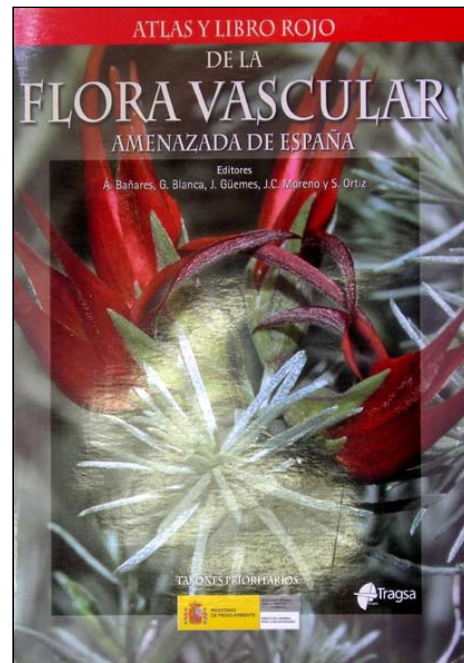

ATLAS Y LIBRO ROJO DE LA FLORA VASCULAR AMENAZADA DE ESPAÑA

Bañares Á., Blanca G., Güemes J., Moreno, J.C. & Ortiz S., eds. 2004.

Atlas y Libro Rojo de la Flora Vasculat Amenazada de España.

Dirección General para la Biodiversidad, Publicaciones del O.A.P.N. Madrid, 1069 pp.

Aquesta publicació del **Ministerio de Medio Ambiente** està consagrada a les espècies més amenaçades de la flora de l'estat. La **Lista Roja de la Flora Vasculat Española**, punt de partida d'aquesta obra, incloua un miler i mig de taxons, i aquí se'n tracten 478. Per a cadascun dels taxons inventariats es presenta una fitxa amb els següents epígrafs: nom científic i noms comuns, categoria d'amenaça segons criteris de la UICN (2001), fotografia, identificació, dades generals, distribució, biologia, demografia, hàbitat, amenaces, conservació, referències bibliogràfiques, autors del text, agraïments, fitxa vermella, mesures proposades, poblacions identificades, corologia, mapa de referència i mapa de distribució (UTM de 10x10 km).

L'obra tracta 36 espècies presents a les Balears, que relacionam a continuació, amb la categoria UICN assignada.

<i>Trapa natans</i> L	EX (RE)
<i>Lysimachia minoricensis</i> J.J. Rodr.	EW
<i>Agrostis barceloi</i> L. Sáez et Rosselló	CR
<i>Anthemis secundiramea</i> Biv.	CR
<i>Apium bermejoi</i> L. Llorens	CR
<i>Arenaria bolosii</i> (Cañigueral) L. Sáez et Rosselló	CR
<i>Brimeura duvigneaudii</i> (L. Llorens) Rosselló, Mus et Mayol	CR
<i>Cephalaria squamiflora</i> subsp. <i>mediterranea</i> (Viv.) Pignatti	CR
<i>Convolvulus valentinus</i> subsp. <i>suffruticosus</i> (Desf.) Maire	CR
<i>Coritospermum huteri</i> (Porta) I. Sáez et Rosselló	CR
<i>Cymbalaria fragilis</i> (J.J. Rodr.) Cheval	CR
<i>Delphinium pentagynum</i> subsp. <i>formenteranum</i> N. Torres, L. Sáez, Rosselló et C. Blanché	CR
<i>Dryopteris tyrrhena</i> Fraser-Jenk. et Reichst	CR
<i>Erodium maritimum</i> (L.) L'Hér	CR
<i>Euphorbia fontqueriana</i> Greuter	CR
<i>Euphorbia margalidiana</i> Kühbier et Lewej.	CR
<i>Fumana juniperina</i> (Lag. ex Dunal) Pau	CR
<i>Gagea mauritanica</i> Durieu	CR
<i>Genista dorycnifolia</i> subsp. <i>grosii</i> (Font Quer) Font Quer	CR
<i>Helianthemum scopulicolum</i> L. Sáez, Rosselló et Alomar	CR
<i>Limonium barceloi</i> Gil et L. Llorens	CR
<i>Limonium carvalhoi</i> Rosselló et L. Sáez	CR
<i>Limonium ejulabilis</i> Rosselló, Mus et Soler	CR
<i>Limonium inexpectans</i> L. Sáez et Rosselló	CR
<i>Limonium leonardi-llorensii</i> L. Sáez, Carvalho et Rosselló	CR
<i>Limonium magallufianum</i> L. Llorens	CR
<i>Limonium migjornense</i> L. Llorens	CR
<i>Limonium pseudodictyocladum</i>	CR
<i>Rubia balearica</i> subsp. <i>caespitosa</i> (Marcos) Rosselló, L. Sáez et Mus	CR
<i>Thymus herba-barona</i> subsp. <i>bivalens</i> Mayol, L. Sáez et Rosselló	CR
<i>Urtica atrovirens</i> Req. ex Loisel. subsp. <i>atrovirens</i>	CR
<i>Vicia bifoliolata</i> J.J. Rodr.	CR
<i>Hippocrepis grosii</i> (Pau) Boira, Gil et L. Llorens	EN
<i>Leucanthemum paludosum</i> subsp. <i>ebusitanum</i> Vogt	EN
<i>Limonium antonii-llorensii</i> L. Llorens	EN
<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>macrocarpa</i> (Sm.) Ball	VU

Un dels capítols del llibre recull la delimitació de 141 Àrees importants para la flora amenazada española. Pel que fa a l'àmbit territorial de les Illes Balears, aquestes àrees són:

Àrees excepcionals:

Penya-segats del cap de cala Figuera i Magaluf.

Àrees molt importants:

Serra Nord de Mallorca: puig Major.
 Costa Nord de Menorca, sa Mesquida - Cap Negre.
 Costa Nord d'Eivissa: Cap Nono - Cap Rubio.
 Serra Nord de Mallorca: puig des Massanella.

Àrees importants:

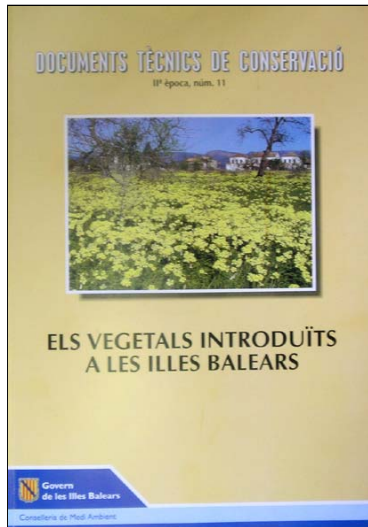
Barrancs d'Algendar i cala de Santa Galdana.
 Costa del Migjorn: port de Campos - platja des Trenc.

Àrees interessants:

Selva: es Barracar. Torrent de cala Sahona.
 Andratx: ses Basses.
 Platja de Palma.
 Capdepera: punta des Carregador.

Illa de Cabrera (sector occidental).
Serra d'Alfàbia.

Es tracta, per tant, d'un important document científic de referència per a la gestió de les espècies vegetals amenaçades de tot l'estat.

EDICIÓ DEL DOCUMENT TÈCNIC DE CONSERVACIÓ DEDICAT ALS VEGETALS INTRODUÏTS DE BALEARS

Recentment s'ha editat el **número 11 dels documents tècnics de conservació**, aquesta vegada dedicat als vegetals introduïts a les Illes Balears. Els seus autors, **Eva Moragues** (CSIC-UIB) i **Joan Rita** (Departament de Biologia de la UIB) fan un repàs profund de la situació actual a Balears en quant a **planta introduïda**. Ens presenten també 57 fitxes detallades respectives a les 57 espècies més importants o destacables.

REUNIÓ DEL COMITÉ CIENTÍFIC DEL PROGRAMA LIFE 2000 NAT/E/7355. DE CONSERVACIÓ DE FLORA AMENAÇADA A L'ILLA DE MENORCA (del Consell Insular de Menorca)

Els dies 31 de març i 1 d'abril de 2005, es va celebrar a la seu del Consell Insular de Menorca, la cinquena i última reunió del comitè científic d'aquest projecte.

Els punts de l'ordre del dia incloïen bàsicament la presentació dels tres darrers plans de gestió i conservació per a ***Anthyllis hystrix*, *Paeonia cambessedesii* i *Apium bermejoi***, així com el resum de les actuacions realitzades dins el projecte: Plans de gestió i conservació, Eliminació de ***Carpobrotus***, Proposta de la Xarxa de Microreserves de Flora, Actuacions per a la conservació d' ***Apium bermejoi*** i Sensibilització de la població. Finalment es va procedir a la clausura del projecte i dissolució de la comissió.

Més informació sobre el contingut i desenvolupament del programa ho podeu trobar a www.cime.es

Aprofitam aquesta ressenya per donar l'enhorabona a tots els membres de l'equip, felicitar-los per l'esforç i qualitat de la seva feina i desitjar que la seva tasca tingui continuïtat envers la preservació de la biodiversitat vegetal de **Menorca**.

tornar a la portada de **CiberESPÈCIES**

RAMPPELLADES

notes d'interès

1. La **Direcció General** té previst fer una jornada de voluntariat **dissabte, dia 7 de maig**, a la zona del Molí den Regalat, per eliminar competidors del *Limonium majoricum*. La cita és a les 10 h. al Club Nàutic de la Colònia de Sant Pere, o a les 8,45 h. a l'aparcament del Conservatori de Palma. La participació és lliure.
2. El divendres 6 de maig es durà a terme un recompte de **vivot petit Puffinus mauretanicus** a tot l'Estat. Si algú hi està interessat, pot contactar amb **Skua** (skuacb@terra.es), que el coordina dins el seu contracte amb la Conselleria de Medi Ambient del pla de recuperació de l'espècie.
3. Segueix a bon ritme la reperació de línies elèctriques amb l'aplicació del Conveni de la Conselleria amb **GESA-ENDESA**. Està molt avançada la fase de selecció i prioritats d'actuació, i ja s'han reparat torres en els termes municipals de Mercadal, Lluçmajor i Escorca.
4. La Conselleria ha publicat un manual tècnic relatiu al problema d'electrocució d'aus en **línies elèctriques**. Els interessats poden sol·licitar-ne un exemplar al Servei de Protecció d'espècies.
5. Bons resultats, un any més, amb el **voltor negre!** Tot i que les dades que donam per ara són provisionals, ja que no totes les prospeccions han estat enllestides, s'han confirmat fins ara **9 postes**, de les quals sembla ser que hi ha hagut **8 eclosions**. En els propers números del butlletí donarem més informació.
6. A rel de la trobada de **2 milanes mortes per verí**, després de 2 anys i mig sense cap càs, els agents de medi ambient han activat un conjunt d'accions. Fins ara, s'han revisat **una cinquantena de vedats** de caça, amb bona col·laboració de pagesos, caçadors i propietaris, per intentar escatir l'origen del verí. La recerca continua.
7. Els propers **dies 19, 20 i 21 de maig** es celebrarà al Real Jardín Botánico Juan Carlos I de la Universitat de Alcalá de Henares, un seminari estatal sobre la conservació dels **arbres singulars**. Es tracta de la **2ª trobada d'arbres monumentals i singulars d'Espanya**. La Comunitat Autònoma hi estarà representada pel **Dr Canyís**, contractista de la Conselleria per a la conservació d'aquests arbres, que hi presentarà una comunicació preparada amb els tècnics de la Direcció General.
8. Els dies **9 a 11 de juny** es reuneix a Palma el **Grup d'Experts** dels Consell d'Europa sobre **espècies invasores**, en un seminari tècnic patrocinat per la Conselleria de Medi Ambient. Les conclusions de la trobada seran molt importants per al futur d'actuacions sobre aquest problema.

tornar a la portada de **CiberESPÈCIES**

HEM LLEGIT

notes bibliogràfiques

Hofrichter, R. 2004 El mar Mediterráneo. Fauna · Flora · Ecología Eds. Omega. Barcelona. Vol I: 592 pgs.

Recentment ha arribat a les llibreries aquesta obra, que resulta imponent per la seva densitat. És la traducció d'una publicació alemanya de 2001, coordinada per un biòleg apassionat per la **Mediterrània** i de la qual són autors una vintena llarga d'especialistes, majoritàriament germànics, i quasi 80 col·laboradors més. El primer volum analitza els aspectes generals (geogràfics i geològics, botànics, oceanogràfics, ecològics i socioecològics), i els altres 2 són guies per a la identificació d'organismes, la resenya dels quals ajornam a un proper butlletí.

Aquest **primer volum** té l'originalitat d'intentar incloure aspectes marins i costers, seguint una mica la tradició dels viatgers naturalistes, per als quals la Mediterrània no és sols una mar, sino també una costa. L'amplitud de la informació inclosa és molt notable, tant en text com en quadres, mapes, esquemes i fotografia, d'una qualitat molt elevada, que justifiquen el preu (també elevat) del llibre.

Tot i que l'obra pateix d'un cert desequilibri a favor de la **Mediterrània central i oriental** (de major influència alemanya, al menys al nivell científic), és una síntesi excel·lent, que proporciona una àmplia visió general de la història natural de la Mediterrània, i que tracta extensament temes d'una importància tant òbvia per a les Balears com la dessecació messiniana, el conreu de l'olivera o el problema del turisme per a la conservació del medi natural, per senyalar 3 exemples concrets.

Baillie, J.E.M., et al (Eds) A Global Species Assessment. 2004 IUCN Red List of Threatened Species. The IUCN Species Survival Commission. Gland, Suïssa i Cambridge, UK. xxiv + 191 pp.

Aquest volum és el fruit d'una tasca extraordinària, de **14 persones** les quals han reunit dades proporcionades per **més de 2000 especialistes** d'arreu del món. El treball no és una simple llista, sino un estudi analític de les amenaces sobre les espècies arreu del món. IUCN reconeix com a amenaçades 15.589 espècies del 1,9 milions de les descrites; però moltes espècies no són prou conegudes per determinar la seva situació de conservació. En els grups ben coneguts, s'avalua que el percentatge d'amenaçades està entre el 12 i el 52%. Els vertebrats més amenaçats són els **amfibis** (un 32%). Les regions amb més espècies amenaçades són les illes i muntanyes tropicals, i el principal factor de destrucció és l'alteració de l'hàbitat. Per a la major part de tècnics, tot això no resulta novedós, però sí que ho és disposar d'un document on s'analitza i exposa amb tot luxe de detall. Per als illencs, té un especial interès la informació exposada de la positiva evolució de la situació de conservació del ferrerret, que IUCN ha passat de considerar críticament

amenaçat a vulnerable, com a conseqüència de l'èxit del Pla de Recuperació de l'espècie. Aquest volum podrà ser consultat al Centre de Documentació de la Direcció General.

[tornar a la portada de *CiberESPÈCIES*](#)

Jaume Adrover "de ca'n Sentés" és ornitòleg i treballa pel GOB i la Conselleria de Medi Ambient en la recuperació del **milà** o **milana**. Procedent d'una família de Portocolom de tradició marinera i de caçadors, aprengué a identificar aucells d'al·lot anant a fora-vila a caçar amb el seu pare, però més tard es va interessar més en la conservació i l'estudi dels aucells, abandonant la caça.

En quins projectes fas feina actualment per a la Conselleria de Medi Ambient?

Ara tenim en marxa 2 projectes. D'una banda hi ha en marxa el **Projecte Avilínia** i per l'altra tenim el **Projecte Milana**, l'aucell amb més risc d'extinció de les Illes Balears.

Ens podries comentar en què consisteix Avilínia?

Les **esteses elèctriques** suposen un factor de primer grau quant a la mortalitat d'aucells. Els corbs són els més afectats, i després la majoria de rapinyaires de mitjan i gran tamany. Sembla que els joves, que encara no tenen experiència pateixen més les electrocucions. Els aucells caçadors acostumen a atalaiar-se a llocs elevats per controlar més superfície de caça sense esforç i per menjar-se les seves preses. Les torres compleixen a la perfecció els requisits. Els rapinyaires i els corbs fàcilment poden tocar 2 cables (quan aixequen el vol, per exemple), amb la qual cosa es produeix la descàrrega i la mort. La meva tasca consisteix en fer un seguiment de les línies elèctriques per identificar quines són les que presenten un major risc per als aucells.

Quins aspectes tens en consideració per valorar les torres?

En principi hi ha 3 aspectes importants: El model de torre, la riquesa de la zona i si destaca per damunt la vegetació. En funció d'aquests factors es classifiquen i s'estableix un ordre de prioritats.

Quines espècies de rapinyaires són les més sensibles a les esteses elèctriques?

Sense cap dubte la **milana** i l'**àguila peixatera**. Hem constatat que l'electrocució ha causat el 13% de les baixes de la població de milana, a **Menorca** ha estat encara pitjor. L'àguila peixatera és un aucell de gran talla i que sol estar banyada (més perill), i acostuma a caçar a zones humides o prop de la mar, a llocs on destaquen molt les torres.

Ens podries fer una descripció històrica de la situació del milà a Mallorca?

Era una espècie ben estesa, de fet a qualsevol terme municipal és coneguda per la gent gran. Els naturalistes antics citaven nius a Sóller, Alcúdia, Lluçmajor, Artà.... Al cens del 1992 es varen detectar 20-27 parelles. El 2000 es va fer un nou cens i, en aquesta ocasió, només es trobaren 8 parelles. Es varen marcar els 8 polls que nasqueren el 2000 i al cap de un any i mig ja n'havien mort **7 enverinats**, això dóna una idea de la magnitud del problema.

Per què és tan sensible al verí?

Es tracta d'un rapinyaire poc selectiu amb el seu aliment que cerca amb molta paciència i volant a baixa alçada. S'alimenta de petits aucells, insectes, rates, i animals que moren a fora vila (carronya). La milana és un aucell antropòfil, lligat al home des de sempre i molt confiat. La seva tècnica de cerca d'aliment consisteix en recercar pam a pam i es pot introduir fins i tot dins arbusts cercant menjar. Per tant, pot trobar i accedir fàcilment a esquers enverinats.

Si el verí suposa un problema tan greu, per què es fa servir?

La construcció residencial i l'abandonament del camp ha fet que hi hagi més moixos i menys espai per caçar (amb més caçadors) i la caça ja no és una activitat de subsistència, per molts de titulars suposa una font d'ingressos que pot ser molt elevada. Els moixos s'han convertit en competidors dels caçadors (i dels amants dels aucells) i s'han de controlar, ja que cada any mengen milers d'aucells. Molts d'ells són alimentats pels turistes a la costa durant l'estiu, però a l'hivern, perden llur font d'aliment i marxen a fora vila, on depreden tot allò que poden, incloent-hi conills i perdius. Per eliminar-los, alguna gent recorre al **verí**, però a part de ser il·legal i perillós acaba amb la fauna protegida.

Hi ha hagut algun cas de sancions per ús de verí?

Sí, l'any 2002 es va denunciar un cas al municipi de Santa Eugènia. L'acusat va ser declarat culpable i va ser **condemnat a 10 mesos de presó, 13.585€ de multa i 4 anys d'inhabilitació per a caçar**. A més, se li va tancar el vedat. Hi ha un altre cas en marxa a Bunyola pendent d'un recurs. Afortunadament la caça es modernitza poc a poc i la gent que la juga amb el verí és poca, tot i que el mal és molt gran.

Quina solució creus que és la millor per evitar l'ús de verí?

Els rapinyaires són necessaris, han estat ells els qui han millorat genèticament les espècies de caça, seleccionant els exemplars més febles i deixant els més forts. S'ha de canviar la mentalitat d'alguns **"escopeters"** i **"enverinadors"** (aquests no són caçadors), i estimular als gestors de vedats a usar sistemes selectius per reduir el nombre de moixos, les moixeres són selectives i de gran eficàcia, i la Conselleria ja les subvenciona, en el cas de les societats de caçadors.

[tornar a la portada de CiberESPÈCIES](#)

A Espanya

El Comitè de Cria en Captivitat del **linx ibèric** es troba d'enhorabona ja que el passat **28 de març** es va produir el primer naixament de linx al Centre El Acebuche del **Parc Nacional de Doñana** després de 12 anys d'intents infructuosos. Es tracta de **3 cries**, que han estat batiades amb els noms de "Brezo", "Brecina" i "Brisa". Els animals es troben controlats en tot moment amb vídeo-càmeres però ja han passat l'etapa més crítica i es troben en perfecte estat de salut. Aquesta notícia dóna un caire esperançador a l'espècie de felí que es troba en major perill d'extinció de tot el món. El fet de que la població es trobi a un nivell quasi insostenible és dagut a les baixes motivades per accidents automobilístics i la reduïda diversitat genètica. Aquests són els principals problemes que existeixen per a recuperar aquesta espècie tan emblemàtica.

Per a més informació: <http://actualidad.wanadoo.es/carticulos/78184.html>

A Europa

Un fet ben estrany s'està produint a 2 llacunes situades a **Alemanya i Dinamarca**: els **calàpets** augmenten fins a 3 vegades el seu tamany corporal per a, seguidament, **rebotar projectant les seves vísceres** a una distància aproximada d'un metre. Aquest cas insòlit, que no havia estat mai observat, ha causat sorpresa entre la comunitat científica de la zona. Fins ara han mort milers de calàpets, i les hipòtesis varien entre l'aparició d'un virus, d'un fong o de l'atac dels corbs. El manescal alemany **Frank Mutschmann** recolza aquesta darrera idea, indicant que els corbs han après a alimentar-se del fetge dels **calàpets**. Aquests, per intimidar als seus depredadors, incrementen el seu volum corporal, però a conseqüència de la picada per extreure l'aliment, els calàpets reboten per la diferència de pressió. Provisionalment, les llacunes han quedat tancades i es continua la investigació.

Per a més informació:

<http://actualidad.tiscali.es/articulo.jsp?pos=6&sub=7&content=346940>

En el món

Desgraciadament, les notícies d'extincions són més freqüents que les de "resurreccions", però aquestes darreres poden ser espectaculars. Certament, hom no es pot sorprendre que ocasionalment, en alguna illa remota i deshabitada, torni trobar-se alguna au marina que es donava per extinta, o que algun vegetal discret reaparegui en alguna localitat inesperada. Però el cas que aquí s'ha de destacar és molt més infreqüent: el **descobriment d'un aucell** de tamany considerable, de plomatge espectacular, en un dels països amb més potència científica i amb més interès per la conservació, els **USA**. Es tracta del

picot bec d'ivori, *Campephilus principalis*, una de les icones de la conservació d'aus. Aquest esplèndid animal, de 80 cm d'envergadura, no havia estat vist des del 1944. **Es considerava oficialment extingit**. L'any 2004 es va confirmar un avistament, en els boscos d'Arkansas, i fins i tot s'ha pogut fotografiar i filmar l'espècie.

Dibuix de GM Sutton, Universitat de Cornell.

El factor de recessió de l'espècie és la pèrdua d'hàbitat (no gaire còmode de prospectar!). Per a més informació de la troballa podeu consultar la WEB de la **Universitat de Cornell**, on hi treballen els seus redescobridors:

http://birds.cornell.edu/programs/AllAboutBirds/BirdGuide/Ivory-billed_Woodpecker_dtl.html

tornar a la portada de **CiberESPÈCIES**